

EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI
AEGEAN REGION CHAMBER OF INDUSTRY

AYLIK EKONOMİ BÜLTENİ

ŞUBAT 2019

Sayı 70

İçindekiler

Yönetici Özeti-Küresel Ekonomi	1
Yönetici Özeti-Türkiye Ekonomisi	2
Küresel Ekonomideki Gelişmeler	3
Dünya Ekonomisi	3
ABD	4
Euro Bölgesi-AB	4
Almanya	5
İngiltere	5
Japonya	6
Çin	7
Hindistan	7
Güney Kore	8
Brezilya	8
Rusya	9
İmalat PMI İncelemesi – Ocak 2019	10
Döviz Kurları İncelemesi - Ocak 2019	11
Teknoloji Gündemi	12
Türkiye'deki Güncel Ekonomik Gelişmeler	13
Enflasyon-Ocak 2019	13
Sanayi Üretim Endeksi-Aralık 2018	14
Hane Halkı İşgücü Verileri-Kasım 2018	15
Kapasite Kullanım Oranı-Ocak 2019	16
Ödemeler Dengesi-Aralık 2018	17
Güven Endeksleri ve Bütçe	18
Dış Ticaret Verileri-Aralık 2018	19
Temel Ekonomik Göstergeler Tablosu: Türkiye	20
Temel Ekonomik Göstergeler Tablosu: İzmir	21
Ülke İncelemeleri XXXVIII: Kuzey Makedonya Cumhuriyeti	22

YÖNETİCİ ÖZETİ

KÜRESEL EKONOMİ

- Küresel ölçekte politik ve ekonomik çalkantılar yükselişe geçiyor. Venezüela krizi global bir sorun olarak tırmanırken, Fransa'daki protesto gösterileri ve İngiltere'de Brexit çıkmazı dünya gündemini tehdit etmeye devam ediyor.
- Ekonomik açıdan da yakın zamana ilişkin öngörülerde; karamsarlığın hakim olması, özellikle gelişmiş ülkelerin Merkez Bankalarının politika değişiklikleri bekleniyor.
- Bir ayı aşkın bir süre kapalı kalarak rekor kıran ABD Federal Hükümeti, geçici olarak açılrsa da, bütçe anlaşmazlıklarının devam etmesi, gündemde yeni bir kapanmaya işaret ediyor.
- AB'de ekonomik büyümedeki ivme kaybı, 2019'da görünümün ciddi şekilde bozulabileceğine işaret ediyor. Özellikle bölge ekonomisinin lokomotifi konumundaki Almanya'nın 2018 son çeyreğinde resesyona eşikine gelmesi, durumun öngörülenden daha olumsuz olduğunu ortaya koydu.
- İngiltere'de AB ile yapılan Brexit anlaşmasının İngiltere Parlamentosu'nda reddedilmesinin ardından yeniden müzakere sürecine destek veren önerenin de reddedilmesi, anlaşmasız Brexit ihtimalini güçlendirdi.
- AB ile Japonya arasında mutabakata varılan Ekonomik Ortaklık Anlaşması yürürlüğe girdi. Anlaşma kapsamında, karşılıklı mal ve ürün ihracatındaki gümrük vergileri büyük oranda kaldırılacak.
- Çin ekonomisindeki olumsuz gidişat devam ediyor. Hükümetin, önlemlerine rağmen, imalat PMI endeksi Ocak'ta 48,3'e gerileyerek yaklaşık üç yılın en sert küçülmesini kaydetti.
- Brezilya'da ekonomik reform politikaları gündemde. Yönetimi devralan Bolsonaro'nun yeni ekonomi politikaları sosyal güvenlik sistemine, özelleştirmelerden emeklilik düzenlemelerine kadar bir dizi reform niteliğinde değişim ve dönüşüm getirecek.
- Güney Kore Maliye Bakanı, artan küresel belirsizliklerin yaratacağı olumsuz etkiler hakkında uyarıda bulunarak, daralan küresel ticaret hacminin ülkeyi kötü etkilediğine vurgu yaptı.
- Küresel ticaret daralmasından bir diğer olumsuz etkilenen ülke ise Hindistan oldu. Hindistan ihracatı, Ocak ayında yüzde 3,7 gibi sınırlı bir artış gerçekleştirdi.
- Rusya Ekonomi Bakanlığı, güncel olarak yayımladığı Ekonomik Durum Raporu'nda, Rusya'nın 2018'de son 6 yılın en iyi performansını kaydettiğini açıkladı. Ancak, 2019 itibarıyla yavaşlama ivmesinin ortaya çıkması bekleniyor.

YÖNETİCİ ÖZETİ

TÜRKİYE EKONOMİSİ

- **Enflasyon Oranı;** 2019 yılı Ocak ayı enflasyon oranı; yıllık TÜFE'de %20,35, Yİ-ÜFE'de %32,93 oranında gerçekleşti. Bir önceki aya göre TÜFE'de %1,06 oranında ve Yİ-ÜFE'de %0,45 oranında artış yaşandı.
- **İşsizlik Oranı;** 2018 yılı Kasım ayı işsizlik oranı geçen yılın aynı ayına göre, 2 puan artışla %12,3 oranında gerçekleşti. İstihdam edilen kişi sayısı 201 bin kişi azalırken, işsiz sayısı 706 bin kişi arttı. Genç nüfusta işsizlik oranı %23,6 seviyesine yükseldi.
- **Sanayi Üretim Endeksi;** 2018 yılı Aralık ayında yıllık bazda %9,8 oranında azaldı. 2019 yılı Ocak ayında Kapasite Kullanımı bir önceki aya göre 0,3 puan artarak %74,4 ile son 5 ayın en yüksek verisine ulaştı.
- **Dış Ticaret Açığı;** 2018 yılında, geçen yılın aynı dönemine göre, %28,4 oranında azalarak 55 milyar Dolar kaydedildi. İhracat geçen yılın aynı dönemine göre %7 oranında artarak 168 milyar Dolar, ithalat da %4,6 azalarak 223 milyar Dolar olarak gerçekleşti.
- **Cari İşlemler Açığı;** 2018 yılı Aralık ayında, piyasa beklentilerine paralel 1,4 milyar Dolar açık verdi.
- **Bütçe;** 2019 yılı Ocak ayında 5,1 milyar TL fazla verdi. Aynı dönemde bütçe gelirleri %66,6 oranında artarak 97 milyar TL, bütçe giderleri ise %62,5 oranında artarak 91,9 milyar TL olarak kaydedildi.
- **Güven Endeksleri;** Bir önceki aya göre 2019 yılı Ocak ayında Reel Kesim Güven endeksi %1,6 artarak 93 seviyesine yükselirken, Tüketici Güven Endeksi %0,9 azalarak 58,2 ve Ekonomi Güven Endeksi %4,2 azalarak 78,5 seviyelerine geriledi.
- **PMI ve CDS;** 2019 yılı Ocak ayında İmalat Sanayi Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI) 44,2 düzeyinde gerçekleşirken, Ocak ayını 316,8 ile kapatan CDS, Şubat ayında 318,9 seviyelerindedir.
- **Kredi Notu;** Uluslararası kredi derecelendirme şirketi S&P, Türkiye'nin uzun vadeli döviz cinsinden kredi notunu "B+", uzun vadeli yerel para birimi cinsinden kredi notunu ise "BB-" olarak teyit etti.

KÜRESEL EKONOMİDEKİ GELİŞMELER

DÜNYA EKONOMİSİ

Dünya, politik arenadaki çalkantılarla boğuşmaya devam ederken ekonomide de geleceğe yönelik karamsarlık baskın hale gelmeye başlıyor.

Venezuela krizi, Ulusal Meclis Başkanı Juan Guaido'nun kendini devlet başkanı ilan etmesiyle yeni bir boyuta taşındı. Dünya gündeminde de geniş yankı uyandıran siyasi kriz, ülkeleri ikiye böldü. ABD ve pek çok AB ülkesi, Guaido'nun başkanlığını tanıırken; Rusya, Çin, Türkiye gibi ülkeler mevcut devlet başkanı Maduro'ya desteğine devam etti. Venezuela krizinin derinleşip yeni bir küresel soruna dönüşmesinden endişe edilirken; Fransa'da Sarı Yelekliler ve İngiltere'de Brexit gibi siyasi karmaşalar da dünya gündeminde risk unsuru olmaya devam ediyor.

Artan jeopolitik riskler ve karamsarlaşan beklentiler, gelişmiş ülkelerin Merkez Bankası kararlarında da politika değişikliklerine sebep olabilir. Özellikle, Merkez Bankaları'nın faiz artırımlarına dair öngörülerinin zayıflaması dikkat çekiyor. Konuyla ilgili gelişmeleri değerlendiren ABD'li yatırım bankası Goldman Sachs, 2019'da gelişen piyasa paraları üzerinde daha az baskının söz konusu olacağını belirtti.

BP'nin, güncel olarak yayımladığı Enerji Görünümü 2019 raporunda, küresel enerji talebinin 2040 yılına kadar 3'te 1 oranında artacağına ilişkin öngörüsü ön plana çıktı. Raporda, küresel ekonomik büyümenin ve refah seviyesindeki artışın desteklenebilmesi için artan enerji talebinin sağlanmasının önemine dikkat çekildi. Enerji talebindeki artış, petrol fiyatlarındaki dalgalanma sürecinin uzun yıllar daha devam etmesine sebep olabileceği gibi, yenilenebilir enerji kaynaklarının çeşitliliğini de artırabilir.

ABD

ABD'de bir ayı aşkın süre kapalı kalan Federal Hükümet, geçici olarak açıldı. Ancak, 800.000'e yakın kamu çalışanını etkileyen kapanmanın kalıcı olarak sonlandırıldığına dair bir çıkarımda bulunmak için henüz erken. Zira, Meksika sınırına örülecek duvara ayrılan fon ile sınırdaki tutukluların sayısına ilişkin anlaşmaya varılamaması nedeniyle Kongre'de devam eden bütçe görüşmelerinin tıkanması, Hükümetin tekrar kapanma ihtimalini gündeme getirdi.

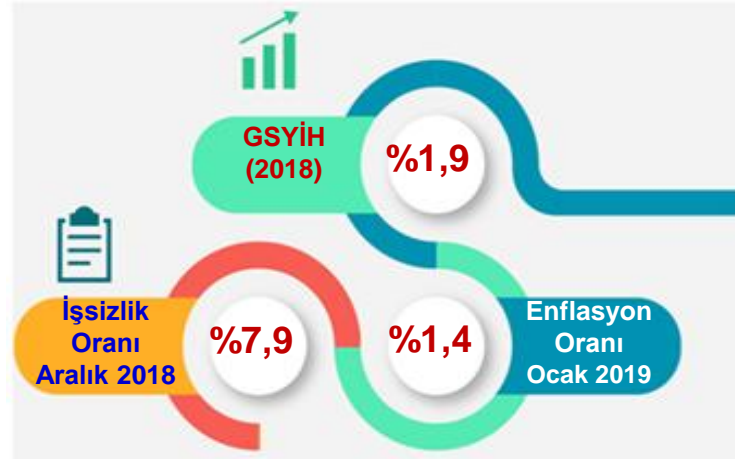
Küresel ekonomiye dair artan riskler Amerikan Merkez Bankası'nın (FED) faiz politikalarına da yansıyor. FED, gerçekleştirdiği güncel toplantısında faizlerde herhangi bir değişikliğe gitmeyerek fonlama faizini 2.25-2.50 bandında sabit tuttu. Bununla birlikte, FED'in gelecek dönemlerde atacağı adımlara ilişkin sabırlı olacağını işaret etmesi, 2019'da faiz artırımları konusunda daha sıkı bir duruş sergileyeceğine işaret ediyor.

Euro Bölgesi - AB

Euro Bölgesi ve AB ekonomisine dair olumsuz görünüm seyrini güçlendiriyor. AB ekonomisi, 2018'in son çeyreğini yüzde 0,2 büyüme ile kapattı. Böylece 2018 yılı GSYİH'sinin bir önceki yıla göre yüzde 1,9 büyüme kaydettiği anlaşılıyor. 2018'in son çeyreği itibariyle belirginleşen büyümedeki ivme kaybı, 2019'da görünümün bozulabileceğine işaret ediyor.

İtalya'nın ardından İspanya ekonomisinde de baş gösteren mali bozulma, AB ekonomisini riske eden bir diğer etken. 8 aydır iktidarda olan Hükümetin meclise sunduğu 2019 yılı bütçesinin reddedilmesi, yeni bir politik krizi gündeme getirdi. Brexit tıkanıklığı, Almanya'daki yavaşlama ve Fransa'da devam eden protesto gösterileri dikkate alındığında, gelecek dönemlerin AB için politik açıdan olduğu kadar ekonomik açıdan da zorlayıcı geçebileceği anlaşılıyor.

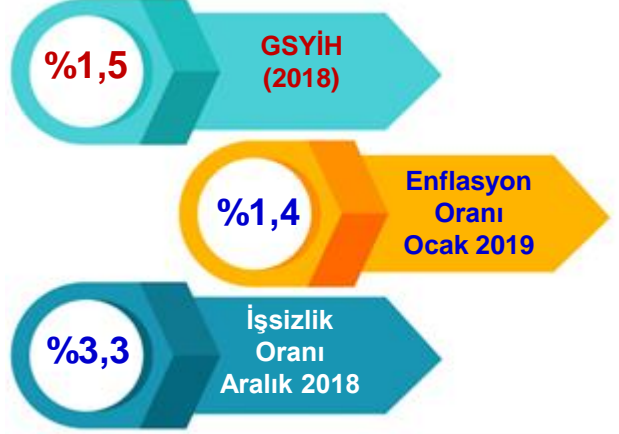

ALMANYA

Almanya'nın, ABD ile Çin arasında süregelen ticaret savaşlarının en zarar verdiği ekonomilerden biri olduğu, giderek daha çok belirginleşiyor. 2018'in son çeyreğinde teknik anlamda resesyonun eşiğine gelinmesi ve 2019'da da risk unsurlarının ön plana çıkmaya devam etmesi, bu dönemde yeni daralmalara işaret edebilir. Almanya ekonomisinin ihracata dayalı büyüme modeli, ticaret savaşlarından ve Brexit gibi krizlerden, diğer ülkelere göre daha derinden etkilenmesine sebep oluyor.

Almanya Sanayi ve Ticaret Odaları Birliği tarafından yapılan bir çalışma, Brexit sebebiyle Almanya'nın İngiltere'ye ihracatının sadece yüzde 10 daralması halinde, ülkenin bu yıl ancak yüzde 0,7 büyüyebileceğini ortaya koydu. Bununla birlikte, küresel ekonomideki gelişmelerin de etkisiyle büyüme yüzde 0,5 ve altına kadar düşebilir.

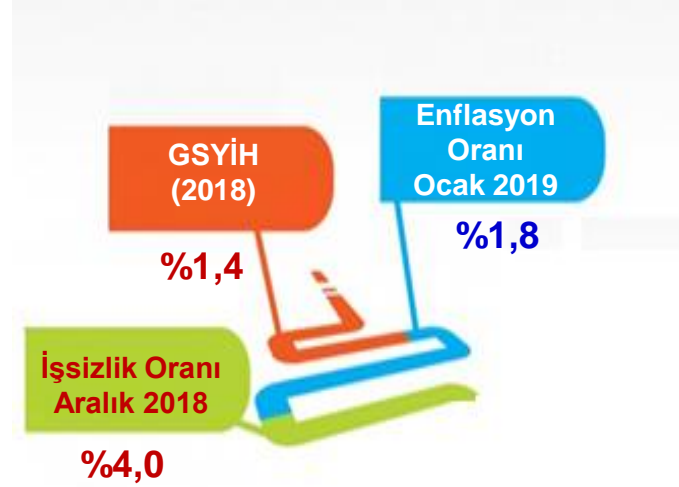

İNGİLTERE

Brexit yarattığı belirsizlik atmosferiyle İngiltere'de en önemli gündem maddesi olmaya devam ediyor. AB ile varılan Brexit anlaşmasının İngiltere Parlamentosu'nda reddedilmesinin ardından yeniden müzakere sürecine destek veren önerge de kabul edilmedi. Söz konusu yeni gelişme, Theresa May'in aldığı ikinci yenilgi olarak değerlendirildi. Böylece, anlaşmasız Brexit ihtimali giderek güç kazanıyor.

Brexit belirsizliğinin ekonomi üzerindeki olumsuz etkisi de giderek daha çok ön plana çıkıyor. Sürece ilişkin belirsizliklerin artarak devam etmesi nedeniyle uzun süredir yatırım planlarını erteleyen şirketler, acil eylem planlarını hayata geçirmeye hazırlanıyor. Diğer taraftan, İngiltere Parlamentosu Hazine Komitesi, İngiltere'nin AB'den ayrılmasının ekonomik büyümeye katkı sunma yönünde yeni fırsatlar yaratacağı beklentilerinin inandırıcı olmadığını açıkladı.

JAPONYA

Japonya ile AB arasındaki ticareti esnetici uygulamalar içeren Ekonomik Ortaklık Anlaşması yürürlüğe girdi. Anlaşma kapsamında, Japonya, AB'den ithal ettiği mal ve ürünlerin yüzde 97'sindeki gümrük vergilerini kaldıracak. Benzer şekilde AB de Japonya'dan ithal edilen ürünlerin yüzde 99'unda gümrük vergisi uygulamasına son veriyor.

Söz konusu anlaşma ile Japonya'nın, ekonomik büyümenin önünü tıkayan engellerden kurtulmak ve küresel ticaret hacmini daraltan konjonktürden korunmak yolunda mesafe kat edeceği öngörülüyor.

➤ Ülkelerin çeyrekler itibariyle verilen büyüme oranları, bir önceki yılın aynı dönemine göre baz alınmıştır.

GELİŞMEKTE OLAN EKONOMİLER

ÇİN

Çin, son 28 yılın en düşük büyümesinin kaydedilmesinin ardından, olumsuz veriler birbiri ardına gelmeye devam ediyor. Hükümetin, ekonominin olumsuz gidişatını durdurmaya yönelik aldığı önlemlere rağmen, imalat PMI endeksi Ocak'ta 48,3'e gerileyerek yaklaşık üç yılın en sert küçülmesini kaydetti. Söz konusu veri, imalat sektöründeki iş yapma zorluklarını açık bir biçimde ortaya koyuyor. Gelecek aylarda büyümede daha derin daralmalar gözlemlenebilir.

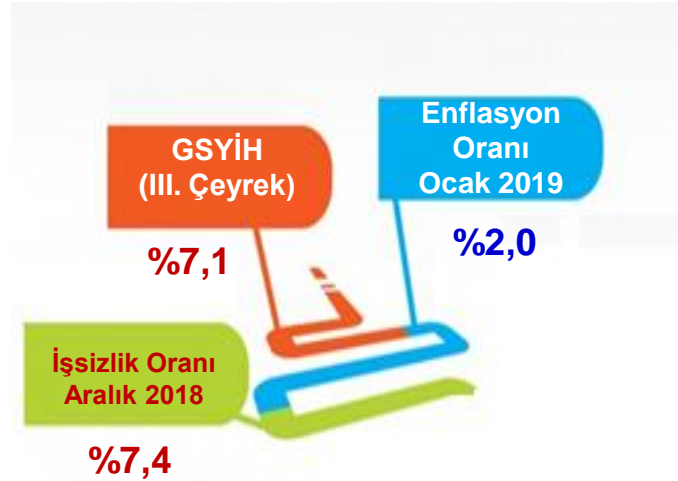
ABD'nin Çin ürünlerine 200 milyar Dolar'lık vergi uygulamaya başlayacağı 2 Mart tarihinden önce Washington ve Pekin arasında ticaret görüşmeleri hız kazandı. En son alınan 90 günlük ateşkes kararında yeni bir düzenlemeye ya da ertelemeye gidilmezse Mart ayı itibarıyla, ekonomik durumda yeni bozulmalar ortaya çıkabilir.

HİNDİSTAN

Hindistan, ABD'den petrol alımına yönelik bir anlaşmaya gitti. Anlaşma kapsamında Hindistan Petrol Şirketi, gelecek mali yıl ABD'den 3 milyon ton ham petrol satın alacak. Söz konusu anlaşma, ciddi bir petrol ithalatçısı olan Hindistan'ın yeni enerji stratejileri geliştirmesi açısından önem taşıyor. Anlaşma, Hindistan'ın İran'dan enerji ithalatını azaltacağından, ABD-Asya ilişkileri açısından yeni açılımlar ortaya çıkabilir.

Küresel ticaretteki daralmadan bir diğer olumsuz etkilenen ülke de Hindistan oldu. Hindistan ihracatı, Ocak ayında yüzde 3,7 gibi sınırlı bir artış gerçekleştirdi. Sınırlı artışta özellikle elektronik, tekstil ve mücevher kalemlerindeki performans düşüşü etkili oldu. Gelecek aylarda kaydedilecek gelişmeler, ihracatın seyrinde de etkili olmaya devam edecek.

GÜNEY KORE

Güney Kore Maliye Bakanı, artan küresel belirsizliklerin yaratacağı olumsuz etkiler hakkında uyarıda bulundu. Özellikle elektronik ve bilişim alanındaki ticareti kısıtlayıcı gelişmeler, ülke ihracatını olumsuz etkiliyor. Ağırlıklı olarak elektronik çip kalemindeki daralma sebebiyle, 2019 Ocak ayında ihracat yıllık bazda yüzde 5,8 daraldı.

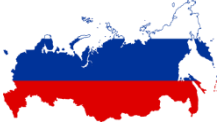
Güney Kore'de işsizlik önemli bir sorun olmaya devam ediyor. Ocak ayı işsizlik oranı yüzde 4,5 oranında gerçekleşerek son 9 yılın en yükseğine tırmadı. Zayıflayan imalat ve ihracat, işsizliğin artmasında etkili oluyor.

BREZİLYA

Brezilya'da yönetimi devralan Bolsonaro'nun yeni ekonomi politikaları da gün yüzüne çıkıyor. Yeni ekonomi politikaları sosyal güvenlikten vergi sistemine, özelleştirmelerden emeklilik düzenlemelerine kadar bir dizi reform niteliğinde değişim ve dönüşüm getirmeyi hedefliyor. Ekonomik gücün hızlı bir şekilde ilerlemesini hedefleyen reformlar, 2019 ve 2020'yi kapsayacak şekilde uzun vadeye yayılarak ele alınıyor.

Brezilya Merkez Bankası, gerçekleştirdiği güncel toplantıda faizleri rekor düşük düzey olarak nitelendirilen yüzde 6,5 oranında sabit tuttu. Uzmanlar, enflasyonist baskının özellikle Aralık ayından beri hafiflemiş olmakla birlikte, temkinli yaklaşımın 2019 ilk yarısında devam edeceğini değerlendiriyor.

RUSYA

Rusya Ekonomi Bakanlığı, güncel olarak yayımladığı Ekonomik Durum Raporu'nda, Rusya'nın 2018'de son 6 yılın en iyi performansını kaydettiğini açıkladı. Sanayi ve inşaat sektöründe kaydedilen gelişmeler, ekonomik büyümeyi destekleyen ana sektörler oldu. Bununla birlikte, raporda 2019 itibariyle yavaşlama ivmesinin ortaya çıkmasının beklendiğine de yer verildi.

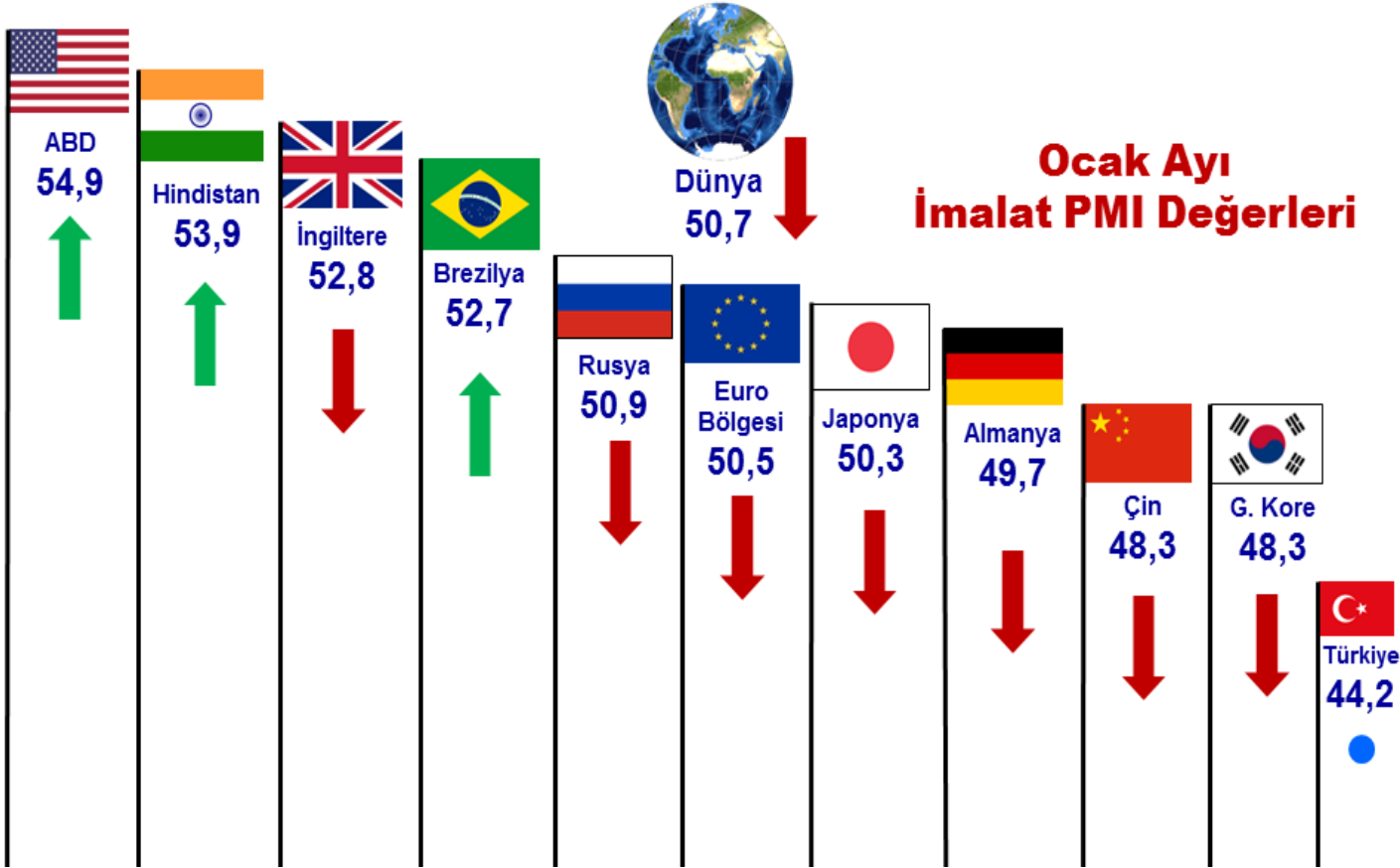
Nitekim, ülkedeki sanayi üretimi Aralık ayında yüzde 2 artış kaydetmesinin ardından Ocak ayında yüzde 1,1 gibi sınırlı düzeyde bir artış kaydetti. Sanayi üretiminin yavaşlaması doğrultusunda, ekonomik büyümede de yavaşlama ortaya çıkabilir. Bu açıdan, yüksek performanslı büyümenin sürdürülebilir kılınabilmesi için yeni politikalara ihtiyaç duyulduğu anlaşılıyor.

%2,3**GSYİH
(2018)****%5,0****Enflasyon Oranı
Ocak 2019****%4,9****İşsizlik Oranı
Ocak 2019**

İMALAT PMI İNCELEMESİ

OCAK 2019

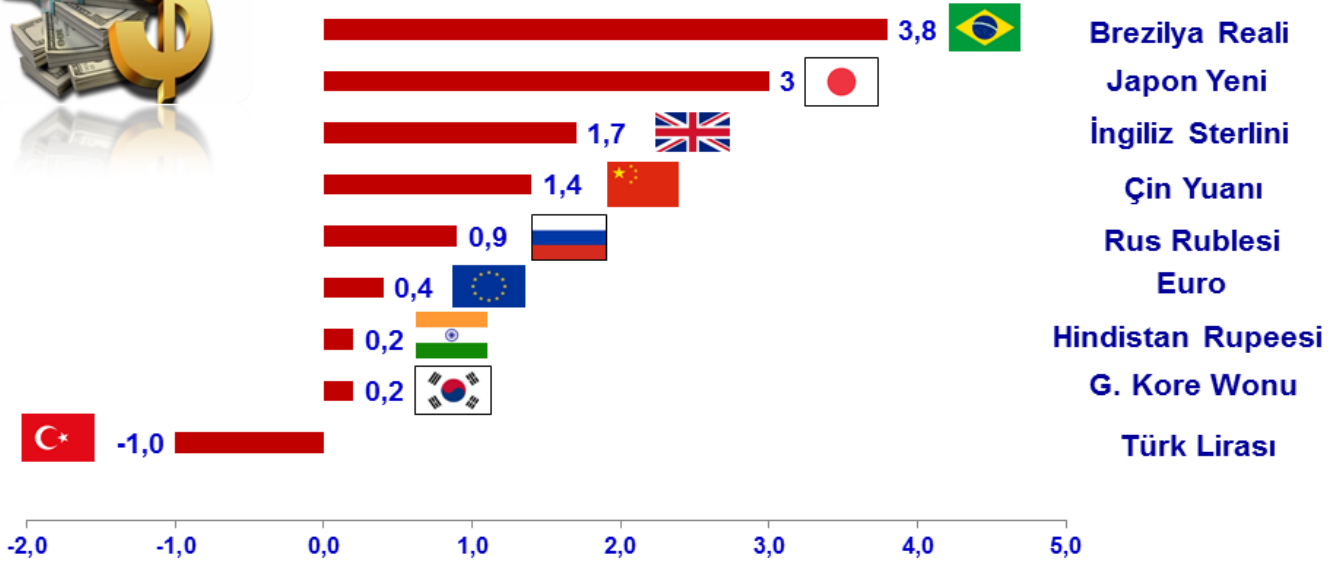
- İmalat PMI endeksi, 2019 Ocak ayında da Euro Bölgesi başta olmak üzere pek çok bölgede ve ülkede gerileme eğilimini sürdürdü.
- Almanya'nın PMI verisinde son 6 yılda kaydedilen en dikkat çekici gerilemenin yaşanması, AB ekonomisi için de endişeleri artırıyor.

DÖVİZ KURU İNCELEMESİ

OCAK 2019

- ABD Dolar'ının değeri küresel ölçekte dalgalı seyrini sürdürüyor. ABD ve dünya ekonomisine ilişkin endişeler, özellikle gelişmekte olan ülkelerin para birimlerinin Dolar karşındaki değer kayıplarının frenlenmesinde etkili oluyor.
- Ocak ayında pek çok ülkenin para biriminin Dolar karşısındaki değeri sabit kalırken ve hafif artış sergiledi. Türk Lirası'nın Dolar karşısındaki değerinde gerileme eğilimi gözlemlendi.

TEKNOLOJİ GÜNDEMİ

➤ Çinli bilim insanları bin yıllık antik köprüyü model olarak, üç boyutlu yazıcı aracılığıyla dünyanın en uzun baskı köprüsünü inşa etmeyi başardı. Mühendisler, hem inşa sürecini hem de malzeme bileşenlerini yakından takip ederek, köprünün son derece sağlam olmasını sağladı.

- Bir zamanların güç sembolü haline gelen uzay ve ay yarışı tekrar dünya gündeminde... Çin'in ay ile ilgili çalışmalarını hızlandırmasının ardından, ABD de konuyla ilgili hamlelerini artırdı. Amerikan Ulusal Havacılık ve Uzay Dairesi (NASA) en kısa zamanda yeni bir Ay misyonuna başlayacaklarını ve bu sefer orada kalıcı olacaklarını açıkladı.
- Dünyanın en teknolojik şehirlerinin belirlendiği "World's Best Tech Cities" araştırmasının 2019 yılı sonuçları açıklandı. Araştırmanın sonuçlarına göre teknoloji üstünlüğü açısından ilk 3 şehir New York, San Francisco, Londra olarak belirlendi.
- Kripto paraların değerindeki dalgalanmaya rağmen, bir ödeme aracı olarak kullanımları yaygınlaşıyor. Kaspersky Lab tarafından yayınlanan güncel bir rapor, her on kişiden birinin kripto parayla bir şeyler satın aldığını ortaya koyuyor. Bu açıdan, kripto paraları ödeme aracı olarak kabul eden işletme sayısının her geçen arttığı anlaşılıyor.
- Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü, yapay zeka çalışmaları alanındaki öncü şehirleri açıkladı. Açıklamaya göre, yapay zekaya ilişkin en çok patent başvurusu Japonya, Güney Kore ve ABD'den yapılıyor. ABD teknoloji devleri IBM'in yapay zeka alanında 8.920, Microsoft'un ise 5.930 patent başvurusu yaptığı belirtildi. Bu şirketleri Toshiba, Samsung ve NEC izledi.
- 3. Ulusal Antarktika Bilim Seferi'ne katılan Türk bilim insanları, çalışmalarını buzul kıtasında uygulama olanağı buldu. Böylece Antarktika, Türk bilim insanlarının araştırmaları için doğal bir laboratuvar haline geldi. Çalışmalar kapsamında kutup biyoçeşitliliğinden canlı bilimlerine, ekolojiden deniz bilimlerine kadar farklı alanlardaki pek çok çalışma yürütülüyor.
- Avrupa İstatistik Ofisi'nin yayınladığı güncel verilere göre, Türkiye'de araştırma, teknoloji, sağlık, mühendislik ve Ar-Ge alanlarında faaliyet gösteren bilim kadını oranı yüzde 45'e erişerek, yüzde 41 AB ortalamasının üzerine çıktı.

TÜRKİYE'DEKİ GÜNCEL EKONOMİK GELİŞMELER

ENFLASYON (OCAK 2019)

Enflasyon oranı; 2019 yılı

Ocak ayı enflasyon oranı; yıllık TÜFE'de %20,35, Yİ-ÜFE'de %32,93 oranında gerçekleşti. Bir önceki aya göre TÜFE'de %1,06 oranında ve Yİ-ÜFE'de %0,45 oranında artış yaşandı.

	TÜFE		Yİ-ÜFE		YD-ÜFE	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Yıllık (%)	10,35	20,35	12,14	32,93	12,09	35,35
Yıllık Ort. (%)	11,23	17,16	15,66	28,70	22,75	37,57
Aylık (%)	1,02	1,06	0,99	0,45	0,39	1,83

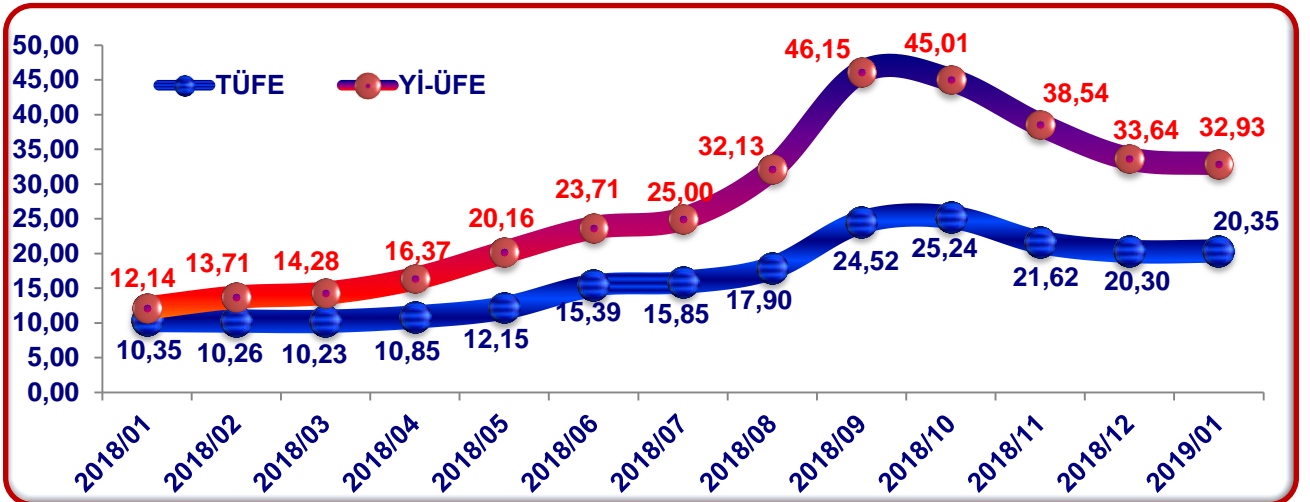
Kaynak: TÜİK

Yıllık en yüksek artış TÜFE'de %30,97 ile gıda ve alkolsüz içecekler grubunda gerçekleşti. Ayrıca TÜFE'de bir önceki yılın aynı ayına göre; çeşitli mal ve hizmetler %29,63, ev eşyası %29,07, eğlence ve kültür %23,15 ve lokanta ve oteller %19,89 ile en çok artışın olduğu diğer gruplar olarak dikkat çekti.

İstatistiki bölgelere göre yapılan ayırmda; İzmir'de TÜFE, yıllık olarak %20,67 oranında, bir önceki aya göre %1,23 oranında arttı.

Yİ-ÜFE alt kalemleri bazında bir önceki aya göre; sanayinin dört sektöründen madencilik ve taşımacılık sektörü %2,83 oranında ve imalat sanayi sektörü %0,47 oranında, elektrik, gaz üretim ve dağıtım sektörü %0,38 artarken; su sektörü %6,88 oranında azaldı. 2019 yılı Ocak ayında, yıllık bazda imalat sanayi %29,61 artarken, Bu ayda genel artışın altına düştü.

Yıllık Değişim Oranları (%)

Şubat 2019

SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ (ARALIK 2018)

A Arındırılmamış Sanayi Üretim

Endeksi; bir önceki yılın aynı ayına göre 2018 yılı Aralık ayında sanayi üretiminde hem arındırılmamış endeks hem de takvim etkisinden arındırılmış endeks %9,8 oranında azaldı.

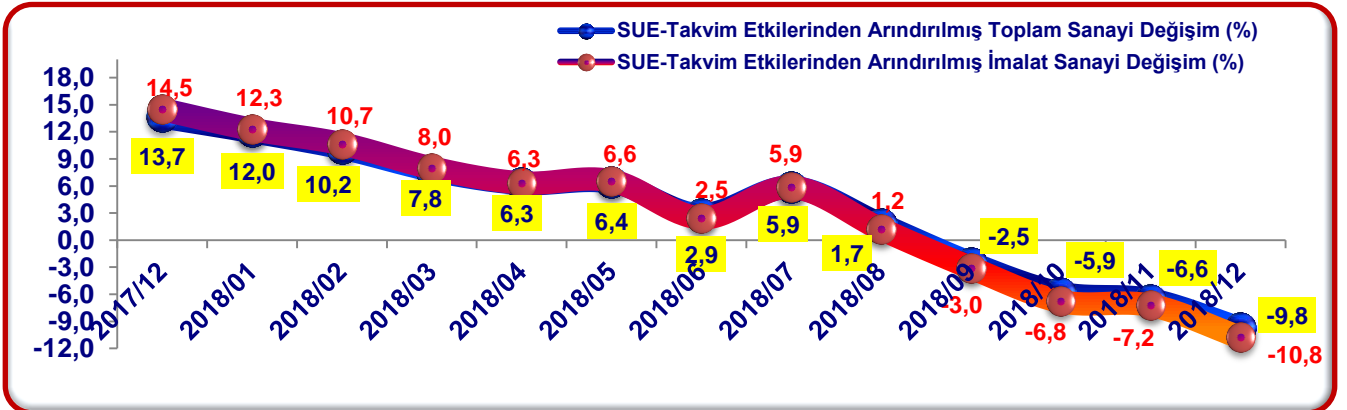
	Arındırılmamış		Takvim etkisinden Arındırılmış		Mevsim ve takvim etkisinden Arındırılmış	
	Endeks	Değişim Yıllık (%)	Endeks	Değişim Yıllık (%)	Endeks	Değişim Yıllık (%)
Toplam Sanayi	117,3	-9,8	117,7	-9,8	108,5	-1,4
Madencilik ve taşocakçılığı	115,6	-2,1	116,8	-2,1	112,2	-0,1
İmalat Sanayi	117,2	-10,8	117,8	-10,8	107,8	-1,6
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklim Ürt. ve Dağıtım	119,0	-1,2	118,0	-1,2	113,5	-0,8

Kaynak: TÜİK

Takvim etkisinden arındırılmış verilerle sanayinin alt sektörlerine baktığımızda; 2018 yılı Aralık ayında bir önceki yılın aynı ayına göre, madencilik ve taşocakçılığı sektörü %0,1 oranında artarken, imalat sanayi sektörü %1,6 oranında ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü %0,8 oranında azaldı.

Ana sanayi gruplarından 2018 yılı Aralık ayında mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış Sanayi Üretim Endeksi'nde, bir önceki aya göre en fazla azalış; %7,4 ile dayanıklı tüketim malları gerçekleşti.

İmalat sanayinin alt sektörlerine baktığımızda; aynı dönemde en fazla azalış ise, %26,9 diğer ulaşım araçlarının imalatında gerçekleşti. Bu azalışı %13,2 ile diğer imalatlar, %7,1 ile kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması imalatı ve %6,8 ile ağaç, ağaç ve mantar ürünleri (mobilya hariç) imalatı ile yine aynı oranda ana metal sanayii izledi. En fazla artış; %27,6 ile bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatında gerçekleşti. Ardından %13,1 ile kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı, %6,7 motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı ve %5,1 temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı geldi.

Şubat 2019

HANE HALKI İŞGÜCÜ VERİLERİ (KASIM 2018)

İşsizlik oranı, 15 ve üstü yaş grubunda; 2019 yılı Kasım ayı işsizlik oranı geçen yılın aynı ayına göre 2 puan artışla %12,3 oranında gerçekleşirken, istihdam edilen kişi sayısı 201 bin azalırken, işsiz sayısı 706 bin kişi arttı. İşsizlik oranı; erkeklerde %11,2 kadınlarda %14,7 oranında kaydedildi.

	TOPLAM	
	2017	2018
15 yaş ve daha yukarı yaşta kişiler		
Nüfus (Bin kişi)	60.223	60.896
İşgücü (Bin kişi)	31.790	32.295
İstihdam (Bin kişi)	28.515	28.314
Tarım	5.297	5.023
Tarım dışı	23.218	23.290
İşsiz (Bin kişi)	3.275	3.981
İşgücüne dahil olmayanlar (Bin kişi)	28.433	28.601
İşgücüne katılma oranı (%)	52,8	53,0
İstihdam oranı (%)	47,3	46,5
İşsizlik oranı (%)	10,3	12,3
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	12,2	14,3
15-64 yaş grubu		
İşgücüne katılma oranı (%)	58,0	58,4
İstihdam oranı (%)	51,9	51,1
İşsizlik oranı (%)	10,5	12,6
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	12,2	14,4
Genç nüfusta (15-24 yaş) işsizlik oranı (%)	19,3	23,6
Ne eğitimde ne istihdamda olanların oranı (%)*	22,9	24,3

Kaynak: TÜİK- Mevsim etkilerinden arındırılmamış temel işgücü göstergeleri

*Çalışmayan, eğitim (örgün ve yaygın) görmeyen gençlerin, toplam genç nüfus içindeki oranıdır.

Tarım dışı işsizlik oranı %14,3, işsiz sayısı 3 milyon 981 bin kişi oldu. Genç nüfusta işsizlik oranı %23,6 seviyesine yükseldi.

2018 yılı Kasım ayında istihdam edilenlerin %17,7'si tarım, %20'si sanayi, %6,5'i inşaat ve %55,8'i hizmetler sektöründe gerçekleşti. Bir önceki yılın aynı ayına göre, en fazla istihdam kaybı tarım ve inşaat sektörlerinde yaşandı.

İSTİHDAMIN GELİŞİMİ (Bin kişi, 15+ yaş)

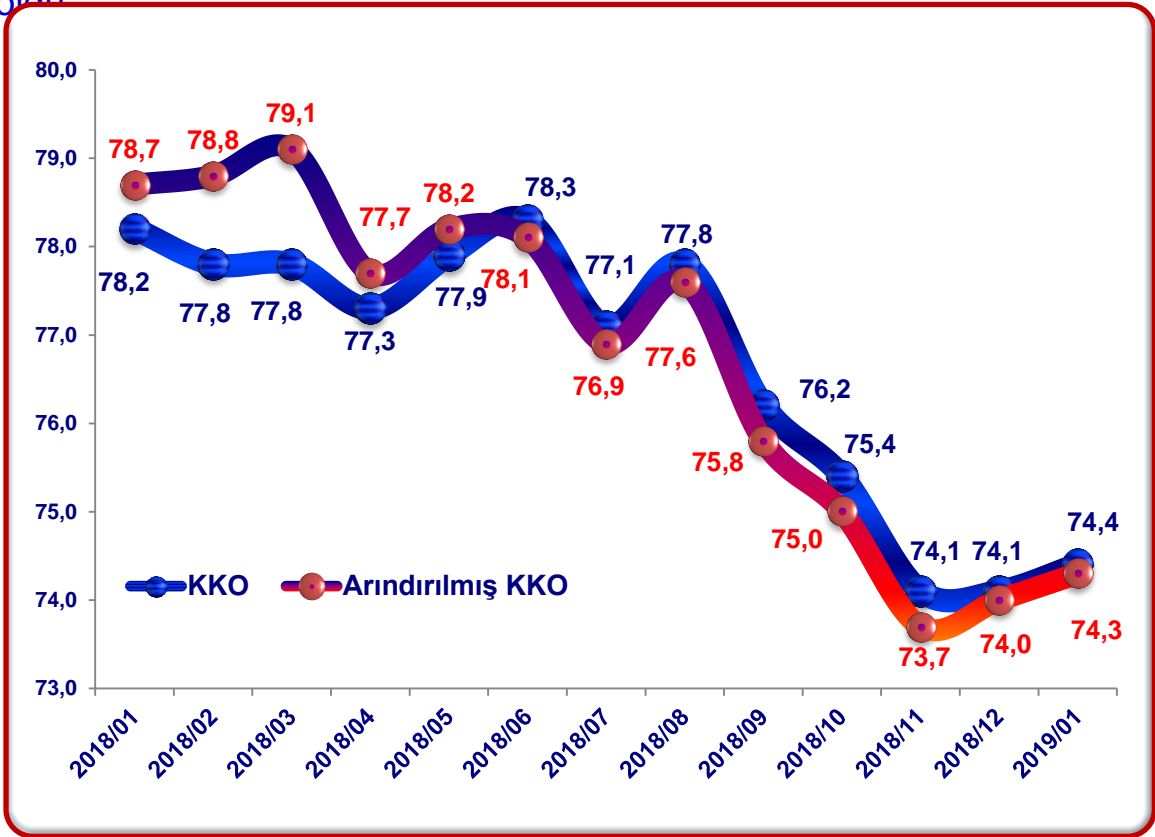
Kasım 2018	İSTİHDAMIN GELİŞİMİ (Bin kişi, 15+ yaş)				TOPLAM
	SANAYİ	TARIM	İNŞAAT	HİZMETLER	
Erkek	4.312	2.845	1.774	10.423	19.354
Kadın	1.344	2.178	64	5.374	8.960
Toplam	5.656	5.023	1.838	15.797	28.314

Kaynak: TÜİK

KAPASİTE KULLANIM ORANI (OCAK 2019)

Kapasite kullanımı, 2019 yılı Ocak ayında Kapasite Kullanımı bir önceki aya göre 0,3 puan artarak %74,4 ile son 5 ayın ardından tekrar yükselişe geçti.

Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı %81,77, motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı %80,97, giyim eşyalarının imalatı %80,59 ve bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı %78,02 ile 2019 yılı Ocak ayını en yüksek kapasite ile kapatan sektörler oldu.

Kaynak: TCMB

ÖDEMELER DENGESİ (ARALIK 2018)

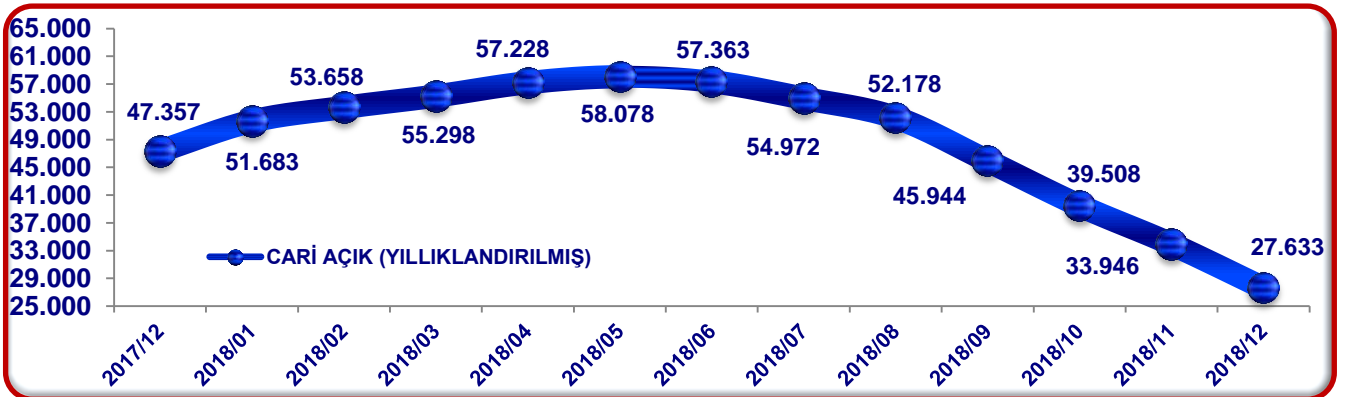
	Aralık		Ocak-Aralık		Değişim Oranı (%)
	2017	2018	2017	2018	
CARİ İŞLEMLER HESABI	-7.750	-1.437	-47.347	-27.633	-27.633
SERMAYE HESABI	1	-1	17	58	58
FİNANS HESABI	-8.445	1.379	-46.716	-6.402	-6.402
Doğrudan Yatırımlar (net)	-506	-803	-8.845	-9.526	-9.526
Portföy Yatırımlar (net)	-510	1.840	-24.476	3.011	3.011
Diğer Yatırımlar (net)	1.207	-518	-5.188	10.490	10.490
Rezerv Varlıklar (net)	-8.636	860	-8.207	-10.377	-10.377
Net Hata ve Noksan	-696	2.817	614	21.173	21.173

Cari işlemler açığı; dış ticaret dengesindeki olumlu seyrin zayıflanması ve seyahat gelirlerindeki toparlanmanın ivme kaybetmesinin etkisiyle piyasa beklentilerine paralel olarak 2018 yılı Aralık ayında 1,4 milyar Dolar açık verdi. Cari açık, 12 aylık kümülatifte ise, 2018 yılında geçen yılın aynı dönemine göre, %41,6 azalarak 27,6 milyar Dolar ile 2009 yılından bu yana en düşük seviyede gerçekleşti. İç talepteki yavaşlama ve petrol fiyatlarındaki düşüş cari açıktaki bu azalışta etkili oldu.

2018 yılı Aralık ayında doğrudan yatırımlarda, 803 milyon Dolar sermaye girişi kaydedildi. 2018 yılında ise, geçen yıla göre, %7,7 oranında artarak 9,5 milyar Dolar olarak gerçekleşti. Gayrimenkul yatırımları bu yatırımların %62'sini oluşturdu. Portföy yatırımlarında 2018 yılı Aralık ayında 1,8 milyar Dolar, 2018 yılı genelinde 3 milyar Dolar sermaye çıkışı kaydedildi. Diğer yatırımlarda 2018 yılı Aralık ayında 518 milyon Dolar sermaye girişi gerçekleşirken, 2018 yılında 10,5 milyar Dolar sermaye çıkışı gerçekleşti.

Rezerv varlıklar; 2018 yılı Aralık ayında 860 milyon Dolar artarken, 2018 yılında ise, 10,4 milyar Dolar azaldı. Bu ay net hata ve noksan kaleminde 2,8 milyar Dolar, 2018 yılında 21,2 milyar Dolar sermaye girişi gözlemlendi. Bu iki kalem, 2018 yılında cari açığın finansmanında öne çıktı.

2018 yılının ilk yedi ayında genişleyen cari açık, yılın geri kalanında son 9 yılın en düşük değerinde gerçekleşti. Önümüzdeki dönemlerde petrol fiyatlarının cari açık üzerinde etkili olmaya devam edeceği tahmin edilmektedir. Ayrıca, iç talepteki yavaşlamanın cari açığı olumlu yönde desteklemeyi sürdüreceği öngörülmektedir.

GÜVEN ENDEKSLERİ VE BÜTÇE

Reel Kesim Güven Endeksi; ; 2019

yılı Ocak ayında bir önceki aya göre, %1,6 artarak 93 puan ile yılın ilk ayında yönünü yukarı çevirdi.

Tüketici Güven Endeksi, 2019 yılı Ocak ayında, bir önceki aya göre, %0,9 azalarak 58,2 olarak gerçekleşti.

Ekonomi Güven Endeksi; tüketici güven endeksi ve mevsim etkilerinden arındırılmış reel kesim (imalat sanayi), hizmet, perakende ticaret ve inşaat sektörleri güven endekslerinin alt endekslerinin ağırlıklandırılarak birleştirilmesi ile oluşturulmakta olup, 2019 yılı Ocak ayında, bir önceki aya göre, %4,2 azalarak 78,5 ile neredeyse Eylül ayındaki seviyeye geriledi.

	REEL KESİM	TÜKETİCİ	EKONOMİ
	GÜVEN ENDEKSİ	GÜVEN ENDEKSİ	GÜVEN ENDEKSİ
2018			
Ocak	108,3	72,0	105,2
Şubat	110,8	72,2	104,0
Mart	111,9	71,3	101,9
Nisan	111,2	71,4	99,9
Mayıs	109,9	69,5	96,3
Haziran	104,6	70,1	93,8
Temmuz	102,7	72,7	95,1
Ağustos	96,4	68,2	88,3
Eylül	89,6	59,9	78,1
Ekim	87,6	57,6	75,2
Kasım	92,8	60,0	80,6
Aralık	91,5	58,7	81,9
2018 Yıllık	101,4	67,0	91,7
2019			
Ocak	93,0	58,2	78,5

BÜTÇE GERÇEKLEŞMELERİ

Bütçe; ; 2018 yılı Ocak ayında 1,7 milyar TL, 2019 yılı Ocak ayında 5,1 milyar TL fazla verdi. Aynı dönemde bütçe gelirleri %66,6 oranında artarak 97 milyar TL, bütçe giderleri ise %62,5 oranında artarak 91,9 milyar TL olarak kaydedildi.

2019 yılı Ocak ayında vergi gelirleri; bir önceki yılın aynı ayına göre %7,1 oranında artarak 55,7 milyar TL seviyesine ulaştı. Faiz hariç giderler %67,5 oranında artarak 84,6 milyar TL olarak gerçekleşti. 2018 yılı Ocak ayında 7,7 milyar TL faiz dışı fazla verilmişken, bu yılın aynı döneminde 12,4 milyar TL faiz dışı fazla verildi.

	Ocak (Milyon TL)		Değişim Oranı (%)
	2018	2019	
Bütçe Giderleri	56.531	91.860	62,5
Faiz Hariç Giderler	50.504	84.581	67,5
Faiz Giderleri	6.027	7.279	20,8
Bütçe Gelirleri	58.205	96.951	66,6
Vergi Gelirleri	51.996	55.675	7,1
Bütçe Dengesi	1.673	5.091	204,2
Faiz Dışı Denge	7.700	12.370	60,6

Kaynak: TCMB

DIŞ TİCARET VERİLERİ (ARALIK 2018)

Diş ticaret açığı 2018 yılı Aralık ayında dış ticaret açığı %71,1 azalarak 2,7 milyar dolara, 2018 yılında %28,4 azalarak 55 milyar dolara geriledi. 2017 yılında %47,1 olan Avrupa Birliği'nin (AB) ihracattaki payı, 2018 yılında %50'ye yükseldi. 2018 yılında AB'ye yapılan ihracat %13,5 oranında artarak 84 milyar Dolar, ithalat da %5,2 oranında azalarak 81 milyar Dolar gerçekleşti. 2018 yılı Aralık ayında ihracat, 2017 yılı aynı dönemine göre, %0,2 oranında artarak 13,9 milyar Dolara yükselirken; ithalat da %28,3 oranında azalışla 16,5 milyar Dolar seviyesine geriledi. 2018 yılında ihracat, geçen yılın aynı dönemine göre %7 oranında artarak 168 milyar Dolar yükselirken, %4,6 azalarak 223 milyar Dolara düştü.

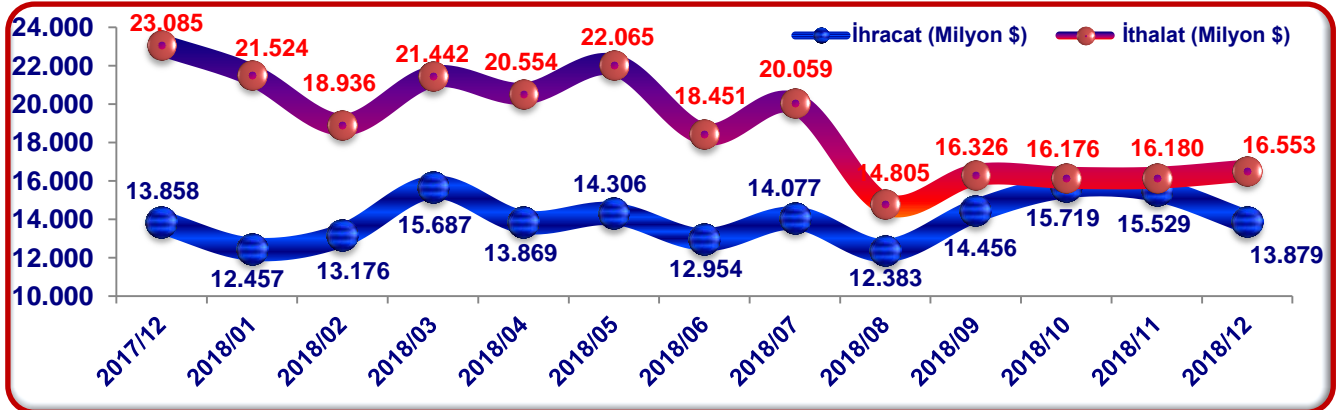
	İhracat (FOB)		İthalat (CIF)		Ara Malları İthalatı		Dış Ticaret Dengesi		İhracatın İthalatı Karşılama Oranı (%)
	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	
Oca.-Ara. 2017	156.993	10,2	233.800	17,7	171.462	27,7	-76.807	36,9	67,1
Oca.-Ara. 2018	168.023	7,0	223.039	-4,6	170.044	-0,8	-55.016	-28,4	75,3
Aralık 2017	13.846	8,3	23.085	25,4	16.235	27,4	-9.239	64,1	60,0
Aralık 2018	13.879	0,2	16.553	-28,3	12.211	-24,8	-2.674	-71,1	83,8

Kaynak: TÜİK

2018 yılı Aralık ayında fasıllar düzeyinde en büyük ihracat kalemi, "Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı" (2.164 milyon \$) olurken; bu fasılı "kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları" (1.318 milyon \$); "demir ve çelik" (1.118 milyon \$); "elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı" (780 milyon \$) ve "örme giyim eşyası ve aksesuarı" (668 milyon \$) izledi.

"Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar" (3.923 milyon \$); "kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları" (1.960 milyon \$); "elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı" (1.210 milyon \$); "demir ve çelik" (1.146 milyon \$) ve "Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı" (1.145 milyon \$) ile en yüksek ithalat yapılan fasıllar oldu.

2018 yılı Aralık ayında İzmir'in ihracatı 2017 yılı Aralık ayına göre, %7,3 oranında azalarak 792 milyon Dolar, ithalatı da %38,3 oranında azalarak 578 milyon Dolar olarak gerçekleşti. 2018 yılında İzmir'in ihracatı 2017 yılına göre, %10,6 oranında artarak 10,2 milyar Dolar, ithalatı da %7,3 oranında azalarak 9,1 milyar Dolar olarak kaydedildi. 2018 yılı Aralık ayında Ege Bölgesi'nin ihracatı 2017 yılı Aralık ayına göre, %5 oranında azalarak 1,38 milyar Dolar, ithalatı da %39 oranında azalarak 916 milyon Dolar olarak gerçekleşti. 2018 yılında Ege Bölgesi'nin ihracatı 2017 yılına göre, %10,2 oranında artarak 17,6 milyar Dolar, ithalatı da %8,4 oranında azalarak 14,8 milyar Dolar olarak kaydedildi.

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER TABLOSU: TÜRKİYE

BÜYÜME	2013	2014	2015	2016	2017	2018/III
GSYH (Cari Fiyatlarla) (Milyon TL)	1.809.713	2.044.466	2.338.647	2.608.526	3.106.537	1.013.453
GSYH (Cari Fiyatlarla) (Milyon \$)	-	-	861.467	862.744	851.046	187.100
Büyüme Oranı (Zincirlenmiş Hacim End. göre) (%)	8,5	5,2	6,1	3,2	7,4	1,6
İmalat Sanayi (Zincirlenmiş Hacim End.) (%)	9,3	6,1	5,9	3,8	9,1	0,6
İŞGÜCÜ VE İSTİHDAM	2013	2014	2015	2016	2017	Kas.18
İstihdam Edilen Kişi Sayısı (Bin Kişi)	25.524	25.933	26.621	27.205	28.189	28.314
İstihdam Oranı (%)	45,9	45,5	46,0	46,3	47,1	46,5
İşsiz Sayısı (Bin Kişi)	2.747	2.853	3.057	3.330	3.454	3.981
İşsizlik Oranı (%)	9,7	9,9	10,3	10,9	10,9	12,3
Tarım Dışı İşsizlik Oranı (%)	12	12	12,4	13	13,1	14,3
ENFLASYON (%)	2014	2015	2016	2017	2018	Oca.19
Yİ-ÜFE (yıllık)	6,36	5,71	9,94	15,47	33,64	32,93
YD-ÜFE (yıllık)	2,63	10,9	17,73	19,75	33,45	35,35
TÜFE (yıllık)	8,17	8,81	8,53	11,92	20,30	20,35
DIŞ TİCARET (Milyon \$)	2014	2015	2016	2017	2018	Ara.18
İhracat	157.610	143.889	142.544	157.020	168.023	13.879
İthalat	242.177	207.234	198.617	233.800	223.039	16.553
Dış Ticaret Dengesi	-84.567	-63.395	-56.073	-76.780	-55.016	-2.674
Cari İşlemler Dengesi	-43.597	-32.118	-32.615	-47.100	-27.633	-1.437
TEŞVİKLİ YATIRIMLAR	2014	2015	2016	2017	2018	Ara.18
Teşvikli Yatırımlar (Milyon TL)	68.059	100.713	90.069	180.972	157.296	14.661
Teşvikli Yatırımlar (Belge Adedi)	3.771	4.427	5.067	7.406	5.914	404
KURULAN-KAPANAN ŞİRKETLER (Adet)	2014	2015	2016	2017	2018	Ara.18
Kurulan Şirket Sayıları	126.635	114.691	106.447	118.021	121.460	9.772
Kapanan Şirket Sayıları	39.051	32.762	31.928	32.706	32.569	3.960
ULUSLARARASI DOĞRUDAN YABANCI SERMAYELİ YATIRIMLAR	2013	2014	2015	2016	2017	Oca.-Kas. 18
Şirket Sayısı (Adet)	3.759	4.670	5.558	5.569	6.374	6.644
Yatırım Tutarı (Milyon \$)	13.563	13.119	18.002	13.343	10.922	10.272
DÖVİZ POZİSYON AÇIĞI (Milyar \$)	2016	2017	2018/I	2018/II	2018/III	Kas.18
Reel Kesimin Döviz Pozisyon Açığı	-205,5	-207,7	-223,2	-215,3	-208,9	-203,1
BORÇLANMA (Milyar \$)	2015	2016	2017	2018/I	2018/II	2018/III
Dış Borç Stoku	399,7	408,7	454,3	466,7	457,0	448,5
Kamu	116,6	123,3	136,4	140,9	139,2	137,1
Özel	281,7	284,6	317,2	325,1	317,2	305,9
KREDİLER (Milyar \$)	2016	2017	2018/I	2018/II	2018/III	2018/IV
Özel Sektörün Yurtdışından Sağladığı Kredi Borcu	216,7	239,1	245,4	241,1	232,4	225,8
SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ (Yıllık Ortalama % Değ.) Takv. Etk. Arındırılmış	2014	2015	2016	2017	2018	Ara.18
Toplam Sanayi	5,7	5,8	3,4	8,9	1,8	-9,3
İmalat Sanayi	6,3	6,2	3,4	9,0	1,5	-10,8
KAPASİTE KULLANIMI (%)	2014	2015	2016	2017	2018	Oca.19
Kapasite Kullanım Oranı	75,0	76,8	77,4	78,5	76,8	74,4
GÜVEN ENDEKSLERİ	2014	2015	2016	2017	2018	Oca.19
Reel Kesim Güven Endeksi	104,6	103,5	105,2	104,9	101,4	93,0
Tüketici Güven Endeksi	72,5	66,7	69,3	68,6	67,0	58,2
Ekonomi Güven Endeksi	100,8	98,4	96,8	100,2	91,7	78,5
SANAYİ CİRO ENDEKSİ	2014	2015	2016	2017	2018	Ara.18
Sanayi Ciro Endeksi (Yıllık Ortalama Takv. Etk. Arındırılmış)	90,0	100,0	109,0	141,1	184,2	208,4
Elektrik Enerjisi	2013	2014	2015	2016	2017	Oca.-Kas. 18
Elektrik Enerjisi Üretimi (Mwh)	242.121	251.962	261.783	292.575	272.564	269.988
Elektrik Enerjisi Tüketimi (Mwh)	248.324	257.220	265.724	212.329	225.714	214.018
MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇESİ (Milyon TL)	2014	2015	2016	2017	2018	Oca.19
Bütçe Dengesi	-23.370	-23.525	-29.258	-47.373	-72.615	5.091
PROTESTOLU SENET	2014	2015	2016	2017	2018	Ara. 18
Protesto Edilen Senet Sayısı (Bin Adet)	1.004	1.000	1.017	940	938	92
Protesto Edilen Senet Tutarı (Milyon TL)	8.221	10.081	12.288	12.686	18.737	1.964
KARŞILIKSIZ ÇEK (Bin Adet)	2014	2015	2016	2017	2018	Ara. 18
Karşılıksız işlemi yapılan Çek Adedi	674	776	778	435	588	83,4
Karşılıksız işlemi yapıldıktan sonra ödenen Çek Adedi	239	229	232	121	119	6
BORSA VE DÖVİZ	2014	2015	2016	2017	2018	Oca.19
BIST 100 Endeksi	76.306	79.901	77.587	100.439	101.782	104.095
Dolar/TL	2,19	2,72	3,02	3,65	4,81	5,37

Kaynak: TÜİK, TCMB, RİSK MERKEZİ, BUMKO, T.C. TİCARET BAKANLIĞI, T.C. SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI, BORSA İSTANBUL, TOBB, TEİAŞ-EPDK

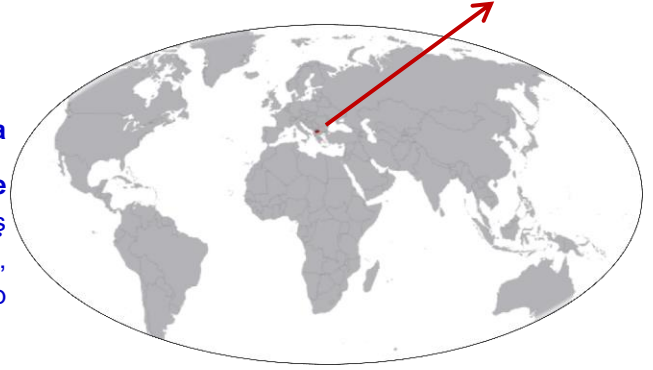
TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER TABLOSU: İZMİR

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
NÜFUS-GÖÇ									
Nüfus (Bin)	3.624	3.662	4.061	4.113	4.168	4.223	4.279	4.320	-
Nüfusun TR Nüfusu İçindeki Payı (%)	4,8	4,8	5,3	5,3	5,3	5,3	5,3	5,3	-
Nüfus Artış Hızı (%)	4,1	10,1	13,8	12,7	13,4	13,1	13,2	9,5	-
TR Nüfus Artış Hızı (%)	13,5	12,0	13,7	13,3	13,4	13,5	12,4	14,7	-
Net Göç Hızı (%)	2,26	2,46	3,45	5,6	5,0	5,6	5,8	-	-
İSO 500 BÜYÜK İÇİNDEKİ ÜYE SAYISI	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	55	58	59	59	61	59	62	-	-
İŞGÜCÜ VE İSTİHDAM	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
İstihdam Edilen Kişi Sayısı (Bin Kişi)	1.410	1.424	1.514	1.504	1.483	1.566	1.611	-	-
Sanayi İstihdamının Payı (%)	30,7	31,6	31,8	31,7	32,0	33,0	31,1	-	-
Kadın İstihdamı (Bin Kişi)	422	432	490	466	470	513	524	-	-
Kadın İstihdamının Oranı (%)	29,9	30,3	32,4	31,0	28,3	30,7	32,5	-	-
İşsiz Sayısı (Bin Kişi)	243	247	276	243	262	254	263	-	-
İşsizlik Oranı (%)	14,7	14,8	15,4	13,9	15,0	14,0	14,0	-	-
Tarım Dışı İşsizlik Oranı (%)	16,2	15,9	17,0	15,0	16,1	15,2	15,1	-	-
ENFLASYON (%)	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019/1
TÜFE (yıllık)	10,15	6,03	7,94	8,54	9,83	8,93	13,1	20,4	20,7
DIŞ TİCARET (Milyon \$)	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019/1
İhracat	8.072	8.659	9.484	9.624	8.308	8.370	9.256	10.238	-
İthalat	10.621	10.577	10.367	9.950	8.846	8.809	9.849	9.118	-
Dış Ticaret Dengesi	-2.550	-1.918	-883	-326	-538	-439	-593	1.120	-
İhracatçı Firma Sayısı (Adet)	4.107	4.269	4.438	4.226	4.529	4.600	4.875	5.092	-
İhracatın TR İhracatı İçindeki Payı (%)	6,0	5,7	6,1	6,1	5,8	5,9	5,9	6,1	-
KAPASİTE KULLANIMI (%)	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018/IV	2019/1
Kapasite Kullanım Oranı	70	63	60	55	64	63	67	61	-
PROTESTOLU SENETLER	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019/1
Protesto Edilen Senet Sayısı (Adet)	31.131	38.952	43.347	43.406	44.232	47.497	45.646	46.690	-
Protesto Edilen Senetlerin TR İçindeki Payı (%)	3,4	3,6	4,0	4,3	4,4	4,7	4,9	5,0	-
Protesto Edilen Senet Tutarı (Milyon TL)	245	367	463	510	571	775	740	985	-
TEŞVİKLİ YATIRIMLAR	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019/1
Belge Adedi	188	209	215	186	208	230	431	326	-
Yatırım (Milyon TL)	2.443	9.042	1.655	4.016	3.145	1.810	7.569	13.120	-
Teşvikli Sabit Yatırımların TR İçindeki Payı (%)	4,55	15,66	1,76	6,5	3,1	1,9	4,3	8,3	-
Bölgesel Yatırımların TR İçindeki Payı (%)	3,2	2,8	2,2	5,2	4,9	1,9	10,0	5,9	-
ENERJİ TÜKETİMİ	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018/10	2019/1
Doğalgaz Tük. (Milyon stdm ³)	2.736	2.704	2.739	2.327	3.214	4.299	4.508	3.392	-
MALİ / FİNANS	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019/1
Bütçe Gelir/Gider	4,05	4,34	4,36	4,20	4,28	4,2	4,5	4,6	3,7
Vergi Gelirlerinin TR İçindeki Payı (%)	10,86	11,77	11,14	10,54	11,1	11,4	11,8	12,0	11,7
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (%)*	102,5	110,2	123,9	122,2	120,6	111,5	121,4	110,5	-
Toplam Mevduatların TR İçindeki Oranı (%)*	5,8	5,7	5,5	5,2	5,6	5,7	5,7	5,8	-
Toplam Kredilerin TR İçindeki Oranı (%)*	6,1	5,9	6,0	5,2	5,2	4,9	5,2	5,0	-
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
KAMU YATIRIM TAHSİS PAYI (%)	1,67	1,59	2,29	2,62	2,63	2,30	2,9	-	-
KURULAN-KAPANAN ŞİRKETLER	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019/1
Kurulan Şirket Sayısı	3.277	2.112	2.928	3.414	4.027	3.962	4.627	4.977	-
Kurulan Şirketlerin TR İçindeki Payı (%)	6,1	5,7	6,0	5,9	6,0	6,2	6,3	5,8	-
Kapanan Şirket Sayısı	943	1.094	1.095	991	740	644	832	799	-
Kapanan Şirketlerin TR İçindeki Payı (%)	7,2	7,7	7,0	7,1	6,1	5,8	6,2	6,4	-
YABANCI SERMAYELİ FİRMALAR	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018/11	2019/1
Yabancı Sermayeli Firma Sayısı	1.682	1.800	1.944	2.100	2.239	2.422	2.568	2.646	-
Yabancı Serm. Firmaların TR İçindeki Payı (%)	5,7	5,5	5,3	5,1	4,8	4,6	4,4	4,0	-
MARKA-PATENT SAYISI	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019/1
Marka Tescil Sayısı (Adet)**	2.146	3.234	4.096	4.366	4.323	5.928	5.398	5.460	-
Marka Tescil Sayısının TR İçindeki Payı (%)	6,0	6,2	6,0	6,0	6,2	7,1	6,9	6,7	-
Patent Tescil Sayısı (Adet)**	31	42	59	55	86	96	77	135	-
Patent Tescil Sayısının TR İçindeki Payı (%)	3,7	4,1	4,7	4,2	5,0	5,4	3,9	4,8	-
TURİZM	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019/1
Yabancı Turist Sayısı (Bin Kişi)	1.370	1.368	1.407	1.294	1.201	672	762	946	-
Yabancı Turist Sayısının TR İçindeki Payı (%)	4,4	4,4	4,2	3,6	3,3	2,5	2,4	2,4	-
TARIMSAL ÜRETİM	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Bitkisel Üretim Değeri (Milyon TL)	3.648	4.100	3.652	5.024	5.940	7.508	7.598	-	-
Bitkisel Üretim TR İçindeki Payı (%)	4,1	4,7	3,9	5,1	5,0	6,4	5,7	-	-
İŞ KAZALARI	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019/1
İş Kazasında Ölenenlerin TR İçindeki Payı (%)	7,5	5,6	6,0	2,6	5,1	3,7	4,7	3,4	6,5
MOTORLU KARA TAŞITLARI	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019/1
Motorlu Kara Taşıtlarının TR İçindeki Payı (%)	6,3	6,2	6,1	6,1	6,0	6,0	6,0	6,1	-

Kaynak: TÜİK, TCMB, Risk Merkezi, T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı, T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, T.C. Turizm Bakanlığı, TOBB

* Çeyreklik açıklanmakta olup, IV. çeyrek verileridir. ** Aylık veriler, başvuru verileridir.

ÜLKE İNCELEMELERİ XXXVIII: KUZEY MAKEDONYA CUMHURİYETİ

Ekonomik Yapı

Bağımsızlığını 1991'de kazanan Makedonya, 90'lı yıllarda merkezi ve planlı ekonomiden serbest piyasa ekonomisine geçişin sıkıntılarıyla baş etmeye çalışmıştır. Söz konusu geçiş sürecinde özellikle sanayinin ciddi bir daralma yaşaması, ekonomik toparlanmada üretime yoğunlaşılmasına sebep olmuştur.

Hayata geçirilen reformlar ve 2005 yılında başlatılan AB'ye adaylık süreci, makroekonomik istikrar açısından ivme yaratmış olup, ekonomik büyümeyi artırma yolundaki yeniden yapılandırma çalışmaları devam etmektedir.

Uygun iklim koşullarının getirdiği avantajlar, ülke ekonomisinde tarım sektörünün önemli bir yer edinmesini sağlamıştır. Başlıca tarım ürünleri; “pirinç, pamuk, tütün ve sebze-meyve” şeklindedir. Tütün ürünleri ihracat açısından da önemli bir yer tutmaktadır.

Sanayi sektörü, eski merkezi planlama döneminden kalan etkilerle birlikte, komşu ülkelerdeki politik karmaşaların ve ekonomik yaptırımların da etkisiyle oldukça sınırlı düzeyde bir ilerleme kaydedebilmiştir. 2000'li yıllarla birlikte talep artışına bağlı olarak imalat sanayide belirgin bir artış yaşanmıştır. Sanayide başı çeken sektörler; “tekstil, demir-çelik ve metalürji”dir.

Ekonomideki ağırlıklı paya sahip hizmetler sektörü ise “telekomünikasyon, lojistik, ticaret, bankacılık ve turizm” alanlarında yoğunlaşmıştır.

Yeraltı kaynakları Makedonya'nın asıl zenginliğini yansıtmaktadır. “Kurşun, çinko, bakır, demir mineralleri, manganez, nikel, krom, altın, titanyum ve uranyum” temel yeraltı kaynakları olarak dikkat çekmektedir. Ancak, işletmelerin ve kapasite kullanımının yetersizliği, madencilik de atıl kapasitede kalmasına sebep olmaktadır. Firmaların yenilenmesine ve teknolojinin geliştirilmesine yönelik yatırımlarla, söz konusu atıl kapasitenin ekonomiye kazandırılabilceği düşünülmektedir.

Makedonya'nın dış ticaret hacmi 13 milyar Dolar civarında seyretmektedir. İhracatta temel kalemler; “kimyasal maddeler, elektrikli makinalar, tekstil ürünleri, demir ve çelik ürünleri” şeklindedir. İthalattaki temel kalemler ise; “kıymetli taşlar, elektrikli makinalar, mineral yakıtlar ve yağlar, demir ve çelik ürünleri”dir.

Bununla birlikte, “gıda ve tarım ürünleri, inşaat malzemeleri, tekstil/hazır giyim, makineler aksam ve parçaları, otomotiv ana ve yan sanayi, ilaç ve tıbbi malzemeler, beyaz eşya, kozmetik ve kişisel bakım ürünleri, plastik ürünleri ve elektronik ürünler” ihracatta potansiyeli yüksek sektörler olarak dikkat çekmektedir.

Çevresindeki Balkan ülkeleri içinde ekonomik olarak görece daha iyi bir konumda yer alan Makedonya’da, büyümeyi ve kalkınmayı destekleyecek en önemli hedeflerden biri de yabancı yatırımların geliştirilmesi olarak benimsenmiştir. 2000’li yıllarda yabancı yatırımların geliştirilmesine yönelik kurulan Yatırım Ajansı’nın çalışmalarıyla ve atılan diğer adımlarla, **Makedonya bölgede ve Avrupa genelinde en düşük vergiye sahip ülkelerden biri** olmuştur.

Bürokrasinin esnetilmesine yönelik çalışmalar, yatırımlar açısından kolaylık sağlayan bir diğer adım olmuştur. **İş Yapma Kolaylığı Endeksi 2019 verilerine göre Makedonya 10./190 gibi yüksek bir sırada** yer almaktadır. Yabancı yatırımlar ağırlıklı olarak; “**telekomünikasyon, bankacılık, sigortacılık, petrol sanayi, tekstil, gıda, tütün, ticaret, inşaat**” sektörlerinde yer almaktadır.

Türkiye- Makedonya İlişkileri

Osmanlı dönemine uzanan tarihsel ve kültürel ortaklık, Türkiye-Makedonya ilişkilerinin **her zaman üst düzey temas halinde** sürdürülmesini sağlamıştır. Makedonya’nın yoğun bir Türk nüfusu barındırması, Türkiye’nin ilgisinin temel sebeplerinden bir diğeridir. Makedonya’nın 1991’deki bağımsızlık ilanını ilk tanıyan ülkelerden olan Türkiye, **diplomasi, ekonomi, ticaret, ve kültür alanlarındaki işbirliğinin geliştirilmesi için her zaman çaba içerisinde** olmuştur.

90’lı yıllarla birlikte, iki ülke arasında **gümrük mevzuatını esnetici ve yatırımlar başta olmak üzere işbirliği kültürünü geliştirici** pek çok adım atılmıştır. Karşılıklı üst düzey ziyaretler, ilişkileri geliştirici bir diğer etken olmuştur.

Geliştirilen ticari diyalogların neticesinde **Türkiye ile Makedonya arasında Serbest Ticaret Anlaşması** imzalanmış ve 2000 yılında yürürlüğe girmiştir. **Pek çok sanayi ürünüde gümrük vergilerini sıfırlayan anlaşmanın kapsamı, 2018’de ortak komite kararı ile genişletilmiştir.** Alınan söz konusu karar ile **ikili ve bölgesel entegrasyonun artırılması ve ticaret hacminin genişletilmesi** hedeflenmiştir.

Türkiye lehine bir seyir izleyen dış ticaret yapısı incelendiğinde; temel ihracat kalemlerinin “**tekstil ürünleri, kimyasal ürünler, plastik ürünler ve metal eşyalar**” olduğu görülmektedir. Temel ithalat kalemleri ise “**demir-çelik ürünleri, tekstil ürünleri, mineraller, elektronik parçalar**” şeklindedir.

Tarihsel ortaklık anlayışı, Makedonya’nın Türkiye’den gelen yatırımları üst düzeyde önemsemesini sağlamaktadır. Teşvikler açısından Makedonya’nın **Avrupa’da en düşük oranlı ve rakipsiz vergi oranları** sunması, yatırımları cazip kılan en önemli etken olarak dikkat çekmektedir. Yatırımlar açısından önemli fırsatlar sunan başlıca sektörler; “**altyapı hizmetleri, ilaç sanayi, otomotiv sanayi, bilişim ve teknoloji ürünleri, organik gıda ve turizm**” şeklindedir. Yatırımlar ve teşvikler ile ilgili detaylı bilgiler, “**Yabancı Yatırımlar ve İhracatı Geliştirme Ajansı**”ndan edinilebilmektedir. (<http://www.investinmacedonia.com/>)

MAKEDONYA ÜLKE PROFİLİ (2017)

Nüfus (Milyon Kişi)	2,1
Nüfus Artış Hızı (%)	0,09
GSYİH (Milyar Dolar)	11,3
GSYİH (%)	0,3
Kişi Başı GSYİH (Dolar)	5.415
Enflasyon Oranı (%)	2,4
İşsizlik Oranı (%)	22,4
İhracat (Milyar Dolar)	5,7
İhracatta ilk 5 Ülke	Almanya, Sırbistan, Bulgaristan, Yunanistan, Belçika
Temel İhracat Ürünleri	Kimyasal maddeler, Elektrikli makinalar, Tekstil, Demir ve çelik
İthalat (Milyar Dolar)	7,8
İthalatta ilk 5 Ülke	Almanya, İngiltere, Yunanistan, Sırbistan, Çin
Temel İthalat Ürünleri	Kıymetli taşlar, Elektrikli makinalar, Mineral yakıtlar ve yağlar, Demir ve çelik
Cari Denge (%; GSYİH)	-1,4
İmalat Sanayi (%; GSYİH)	12,7
Tarım (%; GSYİH)	10,0
Sanayi (%; GSYİH)	30,0
Hizmetler (%; GSYİH)	60,0

Kaynak: IMF, Dünya Bankası

MAKEDONYA KÜRESEL DIŞ TİCARET PROFİLİ (2017)

İHRACAT ÜRÜNLERİ	(Milyon \$)	İTHALAT ÜRÜNLERİ	(Milyon \$)
Muhtelif kimyasal maddeler	1.167	Kıymetli ve yarı kıymetli taşlar	964
Elektrikli makina ve cihazlar	759	Elektrikli makina ve cihazlar	760
Nükleer reaktörler, kazanlar, makinalar	644	Mineral yakıtlar ve yağlar	754
Örülmemiş giyim eşyası ve aksesuarı	413	Nükleer reaktörler, kazanlar, makinalar	524
Demir ve çelik	368	Demir ve çelik	451
Motorlu kara taşıtları	256	Motorlu kara taşıtları	375
Mobilyalar	224	Seramik mamulleri	340
Demir veya çelikten eşya	210	Plastikler ve mamulleri	318
Metal cevherleri, cüruf ve kül	202	Muhtelif kimyasal maddeler	188
Tütün	159	Eczacılık ürünleri	166

Kaynak: Trademap (İlk 10 ürünü yansıtmaktadır.)

TÜRKİYE – MAKEDONYA TİCARET PROFİLİ (2017)

Fasıl Adı	Türkiye'nin Makedonya'ya İhracatı (Milyon \$)	Fasıl Adı	Türkiye'nin Mkaedonya'dan İthalatı (Milyon \$)
Tekstil iplikçiliği ve dokumacılığı	33	Demir-çelik ana sanayi	34
Diğer kimyasal ürünler	29	Tekstil iplikçiliği ve dokumacılığı	15
Plastik ürünleri	25	Diğer tekstil ürünleri	9
Giyim eşyası (kürk hariç)	22	Başka yerde sınıflandırılmamış metalik olmayan mineraller	8
Diğer metal eşyalar	17	Elektronik valf ve elektron tüpleri ile diğer elektronik parçalar	7
GENEL TOPLAM	360	GENEL TOPLAM	101

Kaynak: TÜİK

EBSO ARAŞTIRMA

Özdem EKİNCİ
Aslıhan GÜL
Türker ADAKALE

İletişim: arastirma@ebso.org.tr

Aylık Ekonomi Bültenlerinin tamamına, <http://www.ebso.org.tr/tr/dosyalar/yayinlar/aylik-ekonomik-bulten> adresinden erişebilirsiniz.

YASAL UYARI

Bu rapor Odamız tarafından kamuya açık uluslararası ve ulusal ölçekli kaynaklardan elde edilen bilgiler ve veriler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmaktadır.

Raporda yer alan metinler ve veriler sadece bilgilendirme amaçlıdır. Hazırlanan bu raporda Ege Bölgesi Sanayi Odası hiçbir şekilde yatırım ve alım-satım hususlarında tavsiyede bulunma amacı gütmemektedir.

Rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Ege Bölgesi Sanayi Odası hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Ege Bölgesi Sanayi Odası'nın telif hakkı olup, Odamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz.

Tüm haklarımız saklıdır.